

Gripende roman om en kvinnes kamp for å komme seg etter

hjerneslag

Kathrin Schmidt

Du skal ikke dø – Roman

Forlag: Cappelen Damm 2011

Sider: 316

Pris: kr 329, -

ISBN 978-82-02-32664-7

I hvilken tilstand er kvinnen fysisk og mentalt idet hun våkner opp fra koma etter en hjerneblødning? Hvor er hun, hvem er hun og hva er hennes fortid? Hvordan gjenvinner hun tapte fysiske og mentale funksjoner? Dette er temaene som utforskes i denne romanen.

Den tyske forfatteren Kathrin Schmidt (53) arbeidet flere år som psykolog før hun ble skjønnlitterær forfatter på heltid. For ni år siden fikk hun hjerneblødning med hemiplegi på høyre side.

Hovedpersonen i boken heter Helene Wesendal. Hun er født i samme år som forfatteren, har samme utdanning og utsettes for en tilsvarende skade for ni år siden. I et intervju har forfatteren beskrevet de første 30 sidene som nærmest selvbiografiske. Beskrivelse av sykdomsforløpet med gjenvinning av tapt funksjon er en nærmest autentisk beretning, men rundt dette er det skapt en fiktiv fortelling. Historien begynner med at Helene våkner av koma. Hun vet hverken hvem eller hvor hun er. Gradvis begriper hun å være liggende i en sykehusseng og verken kunne bevege høyre arm eller bein. Hun hører og forstår en del av det som blir sagt, men første tiden er hun stum og ute av stand til å uttrykke seg. Forbindelsen mellom ord, tanker og følelser mangler.

Hun arbeider hardt med å gjenkalle egne erindringer, for å gjenvinne sin «tapte» fortid. I prosessen kommer hun nært sin tidligere tid som psykolog i Øst-Tyskland, forholdet til egne barn, sin nåværende mann og et kjærlighetsforhold til en mannlig transvestitt. Mye av dette var glemt.

Mens Helene er innlagt får hun besøk av slekt og venner, og deres omtanke er en viktig del av rehabiliteringen. Den første tiden har Helene verken kontroll over urin eller avføring. Og når det naturlige skjer i venner og families nærhet, gir det henne sterk skamfølelse. Dette gjelder også når spyttet renner ut fordi hun ikke klarer å lukke munnen helt.

Fysio- og ergoterapi bidrar til en vellykket rehabilitering og flere av treningsøktene er utførlig beskrevet. Å gjenvinne tapt språkfunksjon anser Helene likevel som sin viktigste oppgave: å greie å uttrykke mer enn enkle setninger og dessuten holde en tankerekke over flere setninger. Gradvis greier hun dette, og når boken avsluttes, har hun kommet ganske i mål med det prosjektet.

Boken vil være nyttig for alle, men spesielt helsepersonell vil kunne ha stort utbytte i sin omgang med syke mennesker. Boken er viktig fordi de personlige opplevelsene av sykdomsprosessen er svært godt beskrevet. Helenes sårbarhet og hvordan hun er utlevert til andre mennesker omtales svært troverdig. Her beskrives allmenne problemstillinger i mellommenneskelige møter. Vi får innsikt i hvordan Helene får hjelp av helsepersonell med gode handle- og væremåter, men også hvordan hun såres og skades av ubehagelige møter med sinte og lite forklarende leger og pleiepersonell. Enkelte av dem viser også et uforskammet formynderi. Da hjelper det at Helene er sterk og beholder troen på seg selv, og at hun i tillegg får støtte av pårørende.

Fysioterapeuter får her gode innblikk i hvor viktig den mentale funksjonen og relasjoner er for at menneske skal fungere godt. Dette er nyttig ved opptrening av pasienter med hemiplegi, men også generelt i møte med pasienter.

Einar Hafsahl

Fysioterapeut, Sandnes